

האירה פניך על עבדך

יצא לאור ע"י

מערכת ברסלב

החומר הנשמה של מבקשי ה' בארץ הברזל שר רבינו הקדוש רבי נתן מברסלב ז"ע

שנת רשפ"ג

פנחס - מנח"מ

היכלי אבנה יומם ולילה" כיון על היכלו הפרטי, על הבית המוקדש שלו החרוב, שיבכה ויאמר "איכה נחרב האולם ונהרס יסוד העולם" על מוחו שהוא בבחינת בית המקדש - מקום השראת השכינה, שהרי כל אחד מישראל הוא חלק אלוך ממעל, הוא חלק מהבריאה, ואם חרב חלק זה הרי זה חורבן בכל שלמות הבריאה, בכל הקומה שלימה.

ממש כך - מתלהב ר' יוסקע-שניידער ומבאר בטוב טעם ודעת - כאשר האדם מוצא את עצמו בתוך האבלות על חורבן ביהמ"ק, אז הוא נאנח ומתמרמר על מצבו הפרטי מפנימיות לבבו באמרו "ראה כמה רחוק אנכי, איה איפוא אני, איה קדושותי, איה נפשי רוחי ונשמותי, מה יהיה בתכליתי..." ועוד כהנה דיבורים של צפיה והשתוקקות להחיות בנין נפשו, אז האדם "חי" את הקינות, וממש מחיה את עצמו, הנה יש לי הזדמנות להוציא מן הכוח אל הפועל את שברון לבי ולבטא את רחשי לבי והגשתי... הרי אנו רואים בעולם איך אשר כל אשר לאיש יתן בעד נפשו למצוא את הדרך להוציא ולבטא את אשר חתום וסתום בלבו, והנה הכין לנו השי"ת את המקום והזמן לבטא ולהוציא ולהביא לפני השי"ת את עמקי צפונות לבנו.

ר' זעליג קיבליטש'ער מרחיב את העניין ומוסיף: עתה מובן על נכון ומתיישב על הדעת מה ששובא על מורינו הרה"ק רבי נתן ז"ע שאמר, שאינו יכול לקרר את לבו [היינו להתנחם] רק בתשעה באב ובימי בין המצרים באמירת הקינות, וכן בכל ימות השנה בתיקון חצות, כי לכל הפחות אנו יכולים לבכות על החורבן [בית המוחין בכלליות ובפרטיות] מה שאינו כמו שצריכין להיות [ביאור הליקוטים תורה יב תינא].

ר' אייזיק-למזן פותח ספר 'ליקוטי הלכות' מדפדף להלכות ערב הלכה ג' (אות כח) ואומר: שוב גם כאן אין הכוונה לבכיה של ייאוש ועצבות על מצבו, אלא הבכיה הוא ברצון וגעגועים שאנו משתוקקים ברצון חזק להתקרב ולשוב אליו ית', וכמו שכותב רבי נתן בלשונו הזהב: "כי עיקר הבכיה של ישראל צריכה להיות כמו תינוק הבוכה מגודל הגעגועים שיש לו לאביו כמו ששמעתי מרבינו זכרוננו לברכה".

אף כאן מציין ר' בערל-דיין לדברי האחרונים שכתבו על דברי המחבר (סימן א' סעיף ג') שראוי לכל ירא שמים שיהא מצד דואג על חורבן בית המקדש, אמנם התורה והתפילה צריך להיות בשמחה, הרי שאין הקינות על חורבן ביהמ"ק סותרים את השמחה בעבודת ה', כי הבכיה הוא בכיסופים וגעגועים בתקוה ונחמה. (וע"ע ספח"ק עבודת ישראל, פרשת מטע)

בני החבורה קמו איש איש ממקומו ברגשי קודש בהבנה חדשה על ענין אבילות על חורבן ביהמ"ק, כאשר כל אחד כוסף וממשתוקק למצוא את עצמו ולבכות מר מצבו בכיסופים וגעגועים בתוך הקינות ותיקון חצות, מתוך תקוה עזה ונחמה חזקה על פדות נפשו וגאולתו וגאולת הכלל במהרה.

הבחור נחמן אשר זה עתה הוצרך לחבורה מתגבר על הבושה האופפת אותו ושואל בשופי: ברשותכם אוסיף לשאול מה שמעיק על לבי, הלא ידוע מאמר הכתוב 'תחת אשר לא עבדת את השם בשמחה' שיש לקיים המצוות בשמחה, זאת ועוד הפליג חז"ל ובספח"ק במעלת השמחה תמיד ועל טילוק השראת השכינה ע"י העצבות, וא"כ היתכן כדבר הזה שבחודש אב מוכרחים להתעצב?

הוא מסכם בדעתו לאמר: עתה אני מבין למה תמיד חוזר אבי מהחבורה בטולטשין בעיניים בורקות ומפיקים אור!

חבורה טולטשין

הזדמנות לבטא את רחשי לבי ורגשותיי

ר' אייזיק למזן פונה אליו בניעמויות ואומר: יפה שאלת! ורצוני שנתייחס בתחילה לשאלתך, כי הנה רביה"ק מגלה שהבכיה על החורבן הוא לא על דבר שחלף ואינו, כי אזי הוא צער של ייאוש ועצבון רוח, ובוודאי לא תקנו חז"ל לבכות על זאת, אלא האמת הוא שבכיה והצער היא מרירות ושרון לב מתוך תקוה ורצון פנימי, בכיה שיש בה מן הצפיה והכיסופין שיחיש ה' פדות עמו, להתגעגע ולכסוף מתי יוציאנו ה' מהגלות המר ויאר פניו אלינו (ליקוטי הלכות ביה"ה אות ג).

ר' בערל-דיין מביא סימוכין לזה מחז"ל ופוסקים: אכן לכן אמרו חז"ל ומבואר בש"ע (ארח"ס ת"ק סעיף ד') שיום תשעה באב איקרי "מועד" ואין נופלין על אפיים ביום זה, כי עצם זה שתקנו לנו צער ובכיה הוא סימן ברור שלא אבדה תקוותינו, ולולי הביטחון הגמור בתקוה הנצחית, לא היה מקום כלל לאבלות ובכיה! נמצינו למזדים שבוודאי אין כאן ענין של עצבות וייאוש חלילה, אלא הבכיה הוא של התקוה וצפיה לישועה, ואשר על כן בסיום אמירת "תיקון חצות" אומרים פסוקי נחמה, כי יש תקוה לאחריתנו, ויש לשמוח על עצם הגילוי שלא אפסה התקוה ובמהרה ישוב לגאלנו (ביאור הליקוטים תורה יב).

נהרה זניחא מתפשטת על פני בני החבורה להשכיל על דבר אמת שכל ענין הצער והבכיה הוא בחדא מחתא בתקווה ונחמה.

אמנם שמעורל-תמים מכרזו תיכף: עדיין לא הבנו איך יוכל כל אחד לבכות ולהתאונן על חורבן בית מקדשנו בשעה שאנו רחוקים כל כך מהבנת והשגת החסרון שחסרנו בחורבנו.

אכן אף את זה קיבלנו מרביה"ק את הדרך אשר הלך בה - מטעמים ר' יוסקע-שניידער - כי הרי אמרו חז"ל כל מי שלא נברא ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו, זאת מפני שעוותו גרמו שלא יבנה ביהמ"ק ונחשב כאילו נחרב עתה, ובכן אין אנו אומרים תיקון חצות וקינות על העבר, אנו מבכים את ההווה, כל אחד מתאבל ובוכה על מצבו הפרטי, על צרותיו בגוף ונפש, על ריחוקו מהשי"ת, על כשלונותיו וקשייו בתורה ועבודת ה', על רצונותיו שעדיין לא הצליח לממש, על כל העיתים והמצבים אשר הקרירות והכבידות נופלים עליו וגוזלים הימנו את החיות והשמחה, שכל זה נמשך מחורבן בית קדשינו ותפירתנו (ליקוטי תינא אק).

ר' חצקל שמש מתערב ומוסיף: רבינו אמר פעם לאחד מאנשיו שבעת שהוא אומר בתיקון חצות את הפיוט "על

רוח ערב קלילה קידמה את פניו של ר' זעליג קיבליטש'ער עת נכנס לשערי עירי' טולטשין, גלגלי עגלתו מכירים זה מכבר את שבילי העפר המובילים אל עבר בית המדרש, הלא מידי כמה חדשים עושה הוא את דרכו מ'קיבליטש' מקום מושבו להתחבר עם האי חבורתא קדישתא אנ"ש דיירי 'טולטשין', להתעלס באהבים בשיחת חברים מרוממת, בדברי חיזוק והתעוררות הנאמרים בהן של אמת.

בנסיעה זו אף צירף ר' זעליג את בנו הצעיר הבחור נחמן, הרהאות לפניו ולהטעימו נועם העבודה וטוב דרכיה ונתיבותיה, למען ישאב אל קרבו מלוא חפניים רוח דקדושה דנשיב בין אנשי צדיק האמת.

בצעדים נמרצים יורדים ר' זעליג קיבליטש'ער ובנו מקרון העגלה ונכנסים לחצר ביהמ"ד ומשם פונים בדיצה אל עבר פתח בית המדרש, בירתא הכבוד פותח ר' זעליג את דלת העץ הכבידה ונכנס בקידה ובנו אחריו, מנורת הנחושת המשתלשלת מתקרת ביהמ"ד מפיצה אור נוגה מסביב המאיר בזו אורה את פני בני החבורה המסובים סביב השולחן בצד דרום, עסוקים הם בשיחת חברים עמוקה אודות ימי 'בין המצרים' במשנת רביה"ק, כאשר קול נועם שיחתם מגיע עד לפתח ביהמ"ד.

בני החבורה קיבלו את פני האורחים בסבר פנים יפות, מזוג לפניהם מים חיים הרוות צמאונם ולהשיב נפשם מטירא דאורחא, ולכבודם חזר ר' יוסקע-שניידער את מה ששחו עד עכשיו:

הנה אחד מהחברים תינה את צערו על כך שהגם שמקיים ההלכה לקום בחצות הלילה ולקונו על חורבן הבית, מ"מ אינו מרגיש בזה שום חיות, מרגיש הוא רחוק ומנותק כ"כ מגדולתו וקדושתו של בית המקדש, בכדי שירגיש ויתאבל על חסרונו, ותוהה הוא האם כל ענין אבילות על ביהמ"ק שייך רק לבני עליה ובעלי מדרגה שזכו להשגה כלשהו בקדושת הבית המקדש ומרגישים את חסרונו?

הבחור נחמן אשר זה עתה הוצרך לחבורה מתגבר על הבושה האופפת אותו ושואל בשופי: ברשותכם אוסיף לשאול מה שמעיק על לבי, הלא ידוע מאמר הכתוב 'תחת אשר לא עבדת את השם בשמחה' שיש לקיים המצוות בשמחה, זאת ועוד הפליג חז"ל ובספח"ק במעלת השמחה תמיד ועל טילוק השראת השכינה ע"י העצבות, וא"כ היתכן כדבר הזה שבחודש אב מוכרחים להתעצב?

מבקשי השם שמצאו מנוח בצל רבינו הקדוש

בציור המדתי

ה"ר אברהם שמחה האל"ר הי"ו - קרית יואל

ריקודי שמחה על הר הארבל בניצומו של לילה גשום וסוער

עבודת ושאיפת בימי הילדות והבחרות

גדלתי וחונכתי בעיר ואם בישראל ויולימסבורג כבן למשפחה המשתייכת לחסידי סאטמאר, כבר בימי נעוריי כאשר שמעתי וקראתי סיפורי צדיקים על גדולתם ותוקף קדושתם, הייתי שואף ומשתוקק מאוד להימנות אליהם, חשבתי לתומי שאם הם יכלו להגיע למעלות רמות כאלו למה יגרע חלקי, נסיתי לעשות כדוגמת עבודתם כדי להשיג השלימות הנרצה, זכרני כד הינא טליא כבן שמונה שנים הייתי קם בשעה ארבע לפנות בוקר, ואבי ציוני לשוב לישון כי עדיין לא עלה השחר... תקופה אחת הייתי מולח את הלחם והחמאה בכמות גדולה של מלח שלא אגיש טעם במאכל, ותקופה אחרת קיבלתי על עצמי תענית דיבור, כמו"כ שמתי סביב למיטתי פתקים שנכתב עליהם "תגבר כארי לעבודת הבורא" ושייתי ה' לגדי תמיד, וכן על זה הדרך 'האב איך געריסן פון זיך' ועשיתי פעולות כדי שגם אני אזכה להפעיל במעלה ההר כמו כל הצדיקים ששמעתי וקראתי עליהם.

כל זה היה עדיין בהיותי ילד קודם גיל בר מצוה, וכך גם כאשר נכנסתי לנועם עול תורה ומצוות תשוקתי התגברה, לא נתתי מנוח לנפשי, עבדתי על עצמי לזמן כהתפילה בכל היכולת ולא להסתייג דעת מהתפילין לרגע אחד, למדתי ברציפות סדרים שלמים, וסיימתי כל סדר מועד עד שיעור ד' בישיבה קטנה, הכלל הוא שהיה לי התעוררות רבה, אך היות שלא היה לי את התחזקות הראויה נפילתי בהרבה פעמים ותשבותי בצער: 'למה רק הם זכו לעבוד את ה' בכוה שלימות ואני לא... גם אני חפץ ומשתוקק לזכות לזה...'

והאמת אודה ואבוכי כי זה היה במטרה רק להגיע ליעד במהירות בלי כלים הראויים, וכדאמרי אינשי שהיום אפשר לעשות הכל במהירות, לנסוע לחו"ל בשעות בודדות ולדבר איש אל רעהו חיש מהרה מרחוק מקום, לא כבימים ימימה שהיו צריכים לשלוח מכתבים שאורך כמה שבועות, כמו"כ היום מעפילים למדינות במהירות ולעומת זה מתיאשים במהירות...

כך הגיע המצב שכל יום היה "סיפור חדש", עמדתי ליד ארון ספרי הקודש ולפני נצבו ספרי החסידות לדורותיהם וספרי המוסר למיניהם, הבטתי עליהם בתשוקה וחשק ורצון להתחיל עם משהו, אך ולא ידעתי מאין ומהיכן להתחיל, פעם נסיתי ספר זה ופעם ספר אחר, פעם התקשרות לצדיק זה ושוב לצדיק אחר, לפעמים הלכתי על "לומדות" ולפעמים על דרכי העבודה עפי" "חסידות", חיפשתי את האושר ואת הסיפוק מכל צד וכיוון, עד שכולם ידעו שהנה "אברהם שמחה" התחיל עוד משהו חדש, ובסוף היסם כבר יפול מזה... בקיצור היה לי מכל העניין הזה בזיונות קשים, חכרני על פעם אחת שהחזתי מעמד זמן "ארוך" מבחינתי - שלש שבועות! וזה היה מעל לדרך הטבע! אך אח"כ נפילתי גם מזה כמובן, ועד עכשיו צרוב בעצמי הבזיונות שהיו מנת חלקי אז...

ובכן מרוב עליות וירידות הגעתי למצב של הרגשה שהש"ת דוחה אותי ואינו חפץ בעבודתי, הרי נסיתי פעמים רבות כל כך ותמיד נפילתי ולא החזקתי מעמד, וכשהייתי מבוצע על ידיה נוחמת את עצמי שכביכול אני הש"ת יכול לבוא בטרוניא עלי, שהרי עשיתי כל שביכלתי להתעלות ואיני אשם בה...

היתכן ירידות ועליות בעבודת ה'

ואליבא דאמת כבר אז הקרה ה' לפני לעיני בספרי רבנו, היה זה בשיעור ג' ישיבה קטנה 'שערי אפרים' בעיר מאנסי, כאשר מצאתי בבית המדרש הגדול סאטמאר ספר"ק 'שבחי

הר"ן, היות שהתעיינתי רבות בתולדותיהם של צדיקים, התיישבתי עם קאונט לפני התפילה והתחלתי לעיין בו, ראיתי שם העניין של ירידה תכלית העליה ושהוא הדרך בעבודת ה', וחשבתי לעצמי הרי מעולם לא שמעתי כזאת שחלק מעבודת ה' הוא שיש ירידות ועליות, אני ידעתי תמיד ש'עובד השם' היינו שהוא תמיד גבליה ואינו נפל, והנה אני רואה דברים כאלו, מיד אמרתי: זה אכן החסרון הגדול של ברסלב, שאוהבים שהירידה הוא חלק מהעבודה, מי שמע כזאת ומי ראה כאלה...

והגם שבאמת מובא ענין זה בהרבה ספרי חסידות, אך רביה"ק מדבר לא רק אל הדעת של האדם שידע בידיעה העניין הזה, אלא כל דברי רביה"ק הם דיבורים החודרים חדרי לב, ולכן או שחולקים עליהם ומבטלים אותם או שמקבלים אותם ומתנהגים אל היינו שהוא תמיד גבליה ואינו נפל, שבחי הר"ן נחרטו על לוח ליבי, עד שהייתי מוכרח לתרץ שאדרבה זה אכן החסרון של ברסלב...

חיפוש הדרך אצל הצדיקים החיים אתנו

אך בכל זאת לא ידעה נפשי מנוח, כן רציתי שיגדל ממני משהו... התחלתי לחפש צדיקים אשר על ידם אזכה להיכנס לשערי עבודת ה', לא הרשיתי לעצמי להאמין שכל בן של צדיק קדושים יש להאמין בו רק מפני שהוא בן נכד של צדיק וקדוש, חיפשתי אחר אדם כזה שאף אם יהיה איש פשוט בבית המדרש הייתי רואה בו צדקות ופרישות.

בתחילה הסתובבתי רבות אצל הרה"צ רבי מרדכי שטיינער שליט"א ממאנסי מגדולי תלמידי הרה"ק מסאטמאר ז"ע, שהוא עובד ה' מפולג ומיחזי סגולה בדורינו בפרט בעבודה שבלב זו תפילה, הייתי אצלו הרבה פעמים בעת רעוא דרעיון שהיה בתרוממות הרוח מופלא והיה בוכה בדמעות שליש על פירצות הדור ועל הכלים המשחיתים, ומה גדלה התפעלותי לראותו בתפילת ערבית במוצאי שב"ק - אחר כל עבודתו בסעודה שלישית - אך שאמר במתינות ובהתלהבות "הוא יפתח לבנו בתורתו וישם בלבנו אהבתו ויראתו", אבל למעשה ידעתי שאני רחוק מזה אלפי פרסאות ואיני יודע הדרך להגיע לראתו.

בצל צדיקי הדור בארץ הקודש

כך עברתי שנות הישיבה קטנה ועליתי לישיבה גדולה, בשיעור ב' החלטתי לנסוע ללמוד בארץ הקודש, אחת הסיבות העיקריות לכך היה לחפש בארה"ק צדיק אשר אוכל להסתופף בצילו ולקבל דרך בעבודה ושלימות נפשי.

תיקפ בואי בשערי ארץ הקודש שמתי פעמי לשכונת בית וגן בירושלים אל עבר ביתו נאה קודש של ב"ק אדמו"ר מאמשינוב שליט"א, אשר שגב גדולת קדושתו ועבודתו בקודש מפורסם בכל קצוי תבל ומלואה, הכנה דרבה למדתי וקראתי הרבה על הצדיקים לבית אמשינוב ה"ה הרה"ק ר' שפאל יצחק מווארקא; הרה"ק ר' יעקב דוד מאמשינוב; הרה"ק ר' מנחם מאמשינוב וכל הצדיקים מוגע קודש זה זכותם יגן עלינו - ודרך אגב יש בנותן טעם לציון חידוש מופלא המובא בספר תולדותיו של הרה"ק ר' איציקל ווארקער שכאשר יצא לאור עולם הספה"ק ליקוטי מהר"ן הוא יצא לקראתו לבוש בבגדי שבת להראות חביבותו הגדולה.]

עוברי אורח הראו לי היכן גר האדמו"ר שליט"א והפסירו שאי אפשר ככה ליכנס אל הרבי ללא תיאום מראש, אמנם אני עליתי ודפקתי על דלת ביתו, כשנפתחה הדלת הסבירו

לי באי ביתו שכדי להיכנס אל הקודש פנימה צריכים מתחילה לכתוב את השאלה עם מספר טלפון, ולהיות מוכן ומוזמן בכל שעות היממה לקבל מענה ורשות להיכנס אל הקודש, וזה יכול לימשך זמן כביר.

ונשארתי לעמוד בחוץ ובכיתי בכיות נוראות מאין הפוגות, בשביל זה באתי עד לכאן? הרי קויתי בכל מאווי שמכאן תמצא ישועתי... והלכתי משם בפחי נפש ממש...

אך לא אמרתי נואש, הלכתי לחזות עבודת קדשו בעת עריכת שולחנו הטהור בזמנים שונים יומי הדילולא, נחפתי בכל עוז בנסיון לשמוע קולו בקודש בעת אמירת התורה וללמוד ממנו ואורחות חיים לשלימות נפשי הצמאה לדבר ה' ולעבודתו.

אחר תקופת מה הלכתי להסתופף בצל אדמו"ר בית לעלוב, למדתי וקראתי ממעשיהם ותולדותיהם של הצדיקים לבית לעלוב, וקראתי הרבה על הרה"ק רבי משה מרדכי ז"ע, התחלתי לשהות הרבה בצל בניו כ"ק אדמו"ר מהר"ד מלעלוב שליט"א וכ"ק אדמו"ר מלעלוב-ניקלשבורג שליט"א, הלכתי לעריכת שולחנם הטהור בכל ליל שב"ק, ואף המתנתי שעות ארוכות עד לכניסתו של האדמו"ר מניקלשבורג שליט"א לפנות בוקר, ובמוצאי"ק העליתי על הכתב את הידבורים והשיחות שזכיתי לשמוע מפיהם, ואף הייתי עד פעם אחת לרוח הקודש שהופיעה בבית מדרשם.

אולם אף שבשעת מעשה ששהיתי בצילם אכן הייתי בהתרוממות הנפש ובהתעלות, אמנם בשאר ימות החול לא הרגשתי השפעה על כל מהלך חיי, נשארתי על עמדי מימים ימימה ללא שינוי, עדיין לא מצאתי דרך ונתיב לנפשי ואשקקה, ואדרבה, ככל שהרביתי לשהות בקרבת צדיקים ואנשים מורמים מעם ולחזות בעבודתם הנעלה, כך הרגשתי כמה אני רחוק באמת מזה ואיני יודע איך להשיג ולהגיע לדרגתם.

הכלל העולה מההלכתי אז לכל רבי שהיה סבא שיכול להיות שאמצא שם מזור ותרופה, נסיתי גם ללמוד ולהתעמק בספרי חב"ד, למדתי חלק גדול מספה"ק 'דרך מצוותיך' להרה"ק הצמח צדק ז"ע, והתענגתי על דבריהם, אך לא הרגשתי שייכות אלי לעובדא ולמעשה בחיי היום יום.

דרך עבודה של יראת העונש ודקדוק הלכה

היה תקופה שחייתי עם יראת העונש באופן מחרדי, למדתי אז ספה"ק "שבט מוסר" ומרוב ש"חייתי" את דבריו על הדין וחשבון שצריך לתת על כל מעשה דיבור ומחשבה שלא כהוגן, ועל הגיהנום ועונשים המרים על עוברי רצונו ית', רציתי למעט לחיל את עצמי מהגג... כי הרי רצוני חזק כ"כ לעשות רצון קוני באמת בשלימות, אך איני מצליח בשום אופן, ממילא מצאתי את עצמי מיואש לגמרי...

שוב היה לי תקופה ארוכה בה הייתי "מדקדק בהלכה" בכל מאודי, לדוגמא היה לי ממש דקדוקי הלכה באמירת תהלים בחיתוך הלשון כל תיבה ותיבה, היום מכנים זאת בשם OCD אבל רבינו קורא לזה חומרות יתירות, הפסיכולוגים הרחוקים מן האמת מלבישים זאת כאילו הוא בעיה שמית גרידא, אך בעצם מקורו נובע מיראת שמים, האדם מחפש שלימות בנפשו ותכלית הנצחי, אך אין לו את הכלים הראויים לקבלו כראוי במידה ובמשרה, הייתי חוזר על תיבות ותפילות פעמים אין מספר כך שכמעט ירדתי מדעתי...

ובכן לאור כל האמור שלא היה אצלי דרך הממוצע ללמוד ולהתפלל כרגיל כאדם של השרה, אלא רציתי רק להגיע לשלימות ולדרגת צדיק וקדוש, אזי כעבור שנים אחדות מצאתי את עצמי כאיש נדהם התלוי בין שמים לארץ ללא ידיעה להיכן ולאין פניו מועדות...

שמחה וחיזת בשבירת מניעות

בכל אותו הזמן תוך כדי החיפוש והביקוש הייתי פוקד הרבה את קברי קדמוני קדושים אשר בארץ הקודש המה, קברי תנאים ואמוראים ראשונים ואחרונים, שמתי לעצמי מטרה להגיע לכל קבר של צדיק בארץ הקודש, היה לי חוברת והייתי עושה ✓ על כל ציון של צדיק שכבר פקדתי, ולמעשה בסוף הגעתי ל-130 קברי צדיקים ברחבי ארץ הקודש!

פעם אחת נסעתי לקברי צדיקים עם חברי בישיבה, ר' נחמיה בירענחאק הי"ו, שהיה אז בחור וכבר היה מקורב לברסלב, רצוני היה עז מאוד להגיע אל אזור "ארבל" שבגליל שהרמב"ן מעיד ששם קבורה דינה בת יעקב, ויש מקורות קדומים ששם גם מנוחת שלושה משבטי י"ה ראובן שמעון ולוי, וזה זמן כביר שרציתי להגיע לשם.

יצאנו לדרך לעת ערב, והנה כשהגענו וירדנו ללכת כברת דרך אל עבר המקומות הקדושים התחיל לפתע לרדת גשמי ברכה מן השמים, ובמקומות הללו אי אפשר ללכת כאשר

עצות קדישין

בין המצרים איז געווען ביי א"ש א יסוד פון אידישקייט!
האט אים אומאן האט זיך איבערגעשטוקן א בין המצרים!

ס'האט געקאכט א קעסל אין די בין המצרים!

דער 'חצות' פון בייטאג, און די צומאכעניש
די קולות מיט די געשעיען, מיט די תפילות!

ס'איז געווען ממש א התחדשות אין אידישקייט, א 'התקרבות' געווען בין המצרים!

(המדר'ה' ר' לוי יצחק בענדער זצ"ל, טעם וקנים, קונטרס כט)

יסודות וכוחות להתגבר ולהתחדש תמיד

הנהגה בתורה ו' מביאר רביה"ק שתשובה על תשובה היינו שפיות דמים, כי כאשר האדם מבין שעד עכשיו בתינוב על דרך לא טוב וצריך לחזור בתשובה הוא בזיון בשבילו כשפיות דמים וקשה עליו מאוד לשנות דרכו.

ולכן אצל אנשים מבוטלים קשה להם יותר להתקרב לברסלב, כי זאת אומרת שעד עכשיו לא היה להם באמת דרך בעבודת ה', והוא קושי עצום, מורינו הר"ק רבי נתן זיע"א מביאר שתמיד כשהאדם הולך ממדרגה למדרגה הרי זה כאילו עד עכשיו היה בבחינת 'בהמה' ועכשיו נעשה בבחינת אדם, וכן הוא בכל עליה ועליה, ולזה צריך האדם להיות מוכן ומוזמן לעשות תשובה על תשובה, על כל מה שידע עד עכשיו, להיות מוכן לקבל את הזיונות, שעד עכשיו הייתה בהמה, ורק עכשיו אני שומע את נקודת העבודה הקדושה, וזה אבות העבודות הקשות ביותר.

ולכן לך הרבה יותר להתגבר צעיר לימים להתקרב הוא עדיין מוכן לקבל דברים חדשים, משא"כ אברך ומכ"ש אדם מבוטל הוא קושי עצום בשבילו, כי כביכול הוא מרגיש שזה מבטל את כל מה שעשה עד עכשיו, ומתחיל מעכשיו מחדש להיכנס בעשירי העבודה כפשוטו.

אמנם בדברי רבינו מונחים כל היסודות והכוחות להתגבר על כל המניעות והבזיונות, ולהודות על האמת להיות מוכן לעשות תשובה על תשובה, להשכיל על דבר אמת ולשמוח שבי"ה עכשיו אני כי יודע על מאי אחינא להאי עולמא שפלה, ויתכן גם שכל מה שחשבתי עד עכשיו לדרך האמת הוא חלק מדרך להגיע להשיג האמת לאמיתו, אני מוכן מחדש ומחורתיים עוד פעם לחשוב במדריגה של עכשיו אני כמו בהמה, ולהתחיל בכל פעם מחדש להתעלות לדרגת אדם.

הבה נא נתבונן, רביה"ק אחר שכבר השיג כל המדרגות וההשגות הנוראות שהשיג, חזינו שאפ"ה הוא הכניס את עצמו תמיד למצב שהוא באמת מתייבש לפני ה', כמביאר בתורה ל"ח, בהרגשה כאילו לא התחיל עדיין בעבודת ה', ומרומם תוקף קדושתו ומעלתו בקיש "איך זוכים להיות יהודי", כך היה בכל מדרגה, וכמו שמוכר בדברי מורינו הר"ק רבי נתן זיע"א (לקי"ה תפילין הלכה ח).

וגם אנוחנו הבה ננסה מתייבש להיות מוכנים אף לעת זקנה בשנות 60 לחיינו - ועד יומינו האחרון עלי אדמות - להתחדש תמיד בעבודה באופן שלא התחלנו עדיין לעבוד ה', "ה' עזרו לי אני רוצה להיות ערליכער איד", בגיל 120 או בגיל 95 נקום בבוקר ונתחיל מחדש, גם אם נצטרך להסתייע בהנחלת תפילין ע"י אחר - נתחשב לאיש רבש"ע, אני רוצה להיות איש כשר, אני רוצה לזכות להתחיל לעבוד אותי", והרי רביה"ק בבחינה רוחנית היה הרבה יותר מבן 95 שנים ועדיין התחיל תמיד מחדש, ק"ו אנו צריכים להתחיל מחדש, להרגיש כאילו מעולם לא התחלנו כמאמר חז"ל כבר אומרים בכל יום יהיה בעיניך כחדשים, כי הוא אישה ריח ניחוח לה' נתת רוח לפניו שאמר ונעשה רצונו, ויהי' שנוכח אנו להתחדש בעבודה תמיד בכל עת.

במובן השכלי ככל, כי אז הבנתי רק שהצדיק יכול לתקן יהודי ע"י דרכי עבודה, אבל לא עלתה על דעתי שיש ענין של כח הצדיק ותוקן ועמדתו.

ובאמת אצל רבינו שני הצדדים האלו עולים בקנה אחד, מצד אחד מאיר רביה"ק שאכן בכוחו הגדול לתקן אותנו בכל מצב, אך מאידך גיסא הוא נוהג על תמיד עוד ועוד עבודות, ברסלב חסיד בווער בכל זמן ועת באש שלהבת העבודה, ובכל פעם רוצה לעלות מדרגות בעבודת השם.

אבל אז הבנתי רק את חלק החכמה ולא את חלק האמונת חכמים, אך ב"ה נסעתי לשם כי ר' נתנאל דחפני לך.

הכניסה לשערי ההתבודדות

באותו תקופה פגשתי בידידי האברך היקר ר' שמעון הלל פרנס הי"ו שהיה אז בחור, וכבר היה מקורב לברסלב, והתחלנו ללך ביחד להתבודדות ודיברנו אחד עם השני הרעיונות בעבודות ה', והתחלתי להיכנס יותר לתורת רביה"ק, זכרוננו שבתחילה היות שהיה חסר בי חלק האמונה לא קיימתי את עצת ההתבודדות, כי הרי התבודדות הוא תפילה, ותפילה הוא אמונה, ואני הייתי אז עדיין לצערי מ"בני אדם שמחלזין בהם", לא זכיתי עדיין להפנים מה שרבינו מלמדנו שהתפילה הוא הדבר המאיר ביותר בעולם יותר מכל החכמות כולם.

מה שהאיר את עיני היה שיחה אישית עם הר"ר יום טוב חשין שליט"א, שחתי עמו זמן ממושך וסיפירתי לו מה שעובר עלי, והוא השיב לי: הסכט ושמע, תצא השדה ותחשוב שה' עומד לנגדך ומקשיב אליך, וכל מה שאמרת לי עכשיו - ממש אלו הדיבורים - תדבר לפניו כמו שדיברת איתי עכשיו! כי אני יכול לשמוע להקשיב ולנענע את ראשי, אבל איני יכול לעזור לך, אבל השי"ת - אך ורק הוא יכול להיות בעורך! ויותר מזה, תצויה לך, שהשי"ת עומד לצידך ושומע תפילתך ומנענע בראשו, שאתה הולך בשדה וכביכול יושב לנגדך ושומע ומאזין אליך.

בעיניי זה אני זוכר נקודה מעניינת שכאשר היינו הולכים בלילה להתבודד ביער סנהדריה בירושלים, היה ידיו ר' שמעון הלל פרנס מתיישב בשדה, באמרו שיך הוא יכול לדמיין במחשבתו כאילו כביכול השי"ת יושב לנגדו ומקשיב לדבריו, ואני הייתי מתהלך אנה ואנה בהרגשה שהשי"ת מתהלך עמי...

גם ברסלב'ער בחור יכול למצוא שידוך!

כחצי שנה לפני ראש השנה התחלתי להתפלל יום יום שאזכה להיות על ר"ה באומאן, גם שפכתי שיח שימצא את זיווגי הראוי 'א ברסלב' שידוך, כי הרי הורי שיחיו לא היו מודעים לך שהתקרבתי לברסלב.

מה רבו מעשי ה' ונפלאותיו אשר סיבב ששדך אתי נגיש לאבן להודיע שיש לו שבבילי שידוך מחסידי ברסלב היות ששמע שהתקרבתי לברסלב, כאשר אמי שמעה זאת היא תיפק התקשרה אלי, ובהשגחה פרטית הייתי אז בקבר רחל אמנו, וזה עבר ממש בקלות, כי עיקר מה שהפריע להם היה מה יהיה עם שידוך, כי מי ירצה להשתדך עם ברסלב'ר בחור, וכך סידר השי"ת שהידיעה שאני מקורב לברסלב והשידוך באו כאחד...

למעשה באיתי בבירת האירוסין בשעת"מ בשלהי חודש אב, כמובן שזכיתי לנסוע לאומאן על ר"ה בל שום מניעות, ואפילו בעניינים כספיים עורגי השי"ת שהמחנות שילם לי כל הנצרך מרישא ועד גמירא.

אז ראיתי במו עיני שע"י תפילה אפשר לפעול ה-כ"ל! כי ההתבודדות על שני עניינים אלו עשיתי בביטול גמור, בידיעה שאיני יכול לעשות נאמנה ואני סמוך ובטוח רק על רחמי ית', ואכן שמע השי"ת בקולי ועזרני בדרך מופלא. וכך זכיתי ב"ה להקים בית נאמן בישראל.

נקודות החידוש הנמצאים בספרי רבינו

בספרי רביה"ק מוצאים עצה ותרופה באופן מפורט על הנסיונות בחיי היום יום של דורינו אנו ממש, ומזה גופא רואים שדבריו נאמרו ברוח הקודש לדרו הזה, ולמשל אצלי שחייתו תמיד רק את השלימות ולא הסתפקתי בנקודות קטנות, קיבלתי הבטה אחרת על כל דרך העבודה, מצד אחד רביה"ק מעלה על כל גודל יקר'ת כל נקודה ונקודה של עבודה, ומצד שני הוא מלמדני לא להסתפק במעט אלא תמיד לשאוף ולעלות מעלה מעלה בדרכי השלימות, והוא אכן כוח הצדיק האמת להכניס באדם כוח לפעול ולאחוז החבל בשני הראשים, לא להתייאש משום דבר בעולם ולא להרפות מהעבודה בשום מצב בעולם.

יוד גשם, כי הכל נעשה גושי בוץ וכי, מתחילה הלכנו לציון רבי מאיר בעל הנס ואח"כ לציון רב כהנא ורבי אמי או רבי אסי - יש דעות חלוקות מי קבור שם - אני אמרתי שהדבר בלתי אפשרי במצב הזה של גשמים ללכת ולטבוע בשוץ וללכת וכו', אמנם הוא ענה לעומתי שאדרבה צריך ללכת! את המניעות וכן ללכת! הסתכלתי עליו כעל מי שנפל מהירה, מה זה לטבוע מניעות, הרי ישנם עוד קברי צדיקים ולמה צריך דווקא ללכת לשם, אך הלה עמד על דעתו באמרו: לא! כאן יש מניעות וזה סיבה לשברם דווקא כן ללכת! נכנעתי, יצאנו מהרכב והתחלנו ללכת, תיכף ומיד נדבק הבוץ בנעליו וכמעט שלא יכלתי לזוז וללכת הלאה... התחננתי אליו לחזור, אך הוא התעקש שמוטל עליו לטבוע את המניעות ויהי מה.

אחר הליכה יגיעה הגענו, הוא היה מלא שמחה ששבר את המניעות, והתחלנו לרקוד בשמחה ניגוני ברסלב 'מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד' ורבינו שאג בקול גדול אין שום יאוש בעולם כלל וכן הלאה, ורק אז אמרתי לעצמי, הנה כי כן - יש לבחור הזה משהו! עפעס טוט זיך דא! יש לו משהו שחסר לי...

נסענו הלאה לעבר אזור "ארבל" כפי שסיכמנו מתחילת הדרך, קיונו לה' והתפללנו שהגשם יפסק עד שנגיע לשם, כמובן שהוא התפלל בנוסח של ברסלב בהרגשה שה' שומע לכל תיבה ותיבה שמוציא מפיו כדבר אשר רעהו, ובדואי ישמע ה' לתפילתנו, אז ראיתי את שני הצדדים העולים בקנה אחד אצל ברסלב'ר חסיד, מצד אחד הרועג והשוליה לסמוך עליו ויתבך בחולט, ומאידך גיסא הכסופים והתשווקה לזכות לחטוף הטוב בחולט... ואנו כמובן... ואתה הגענו לשם הפסיק הגשם לירד ומטר לא ניתן ארצה, אחרי מאמץ כזה היינו מלא שמחה על שזכינו להגיע לשם.

בדרך חזרה חשבתי לעצמי: הנה עתה ראיתי אצל חברי דבר שלא ראיתי עד עכשיו, החיות והשמחה לטבוע מניעות וכל האופן הנלה לזה, אלך ואבדוק מה טיבה האמיתי של "ברסלב"... עד אז חשבתי ש"ברסלב" מסתכם בכמה אנשים פחוזים וקלי דעת ומשוגעים, אבל הנה עתה פגשתי וראיתי איש בר דעת אשר שואב חיות ואורחות חיים מ"ברסלב"...

הנסיגה האחרון למצוא דרך והרופה הנפשי

הרגשתי אז מן הרגשה שזו ההזדמנות האחרונה בשבילי לנסות לחפש מזור לנפשי, התפללתי בלבי להשי"ת שיעזור לי לדעת האמת אם יש בזה להחיות אותי, כי אם גם עתה לא אמצא מרגוע לנפשי אני עוזב לגמרי את החיפוש והביקוש, ואודה על האמת שלא שמתי הרבה תקווה שאכן זה יהיה המקום שחיפשתי את השנים.

חסדי ה' גברו עלי ובהשגחה פרטית מיוחדת מצאתי ספח"ק 'שיחות הר"ן', הצצתי ונפגעתי... ראיתי שם דיבורים שלא שמעתי מעולם, האמת אומר שפחדתי נוראות שלא יתפסו אותי לומד ספרי ברסלב, על כל הלכתי בשופי והשקט לבית מדרש קטן של ברסלב - שכמעט ואין נכנסים לשם אנשים - ולמדתי שם בספרי רבינו.

מצאתי את שאהבה נפשי

מה אומר ומה אדבר, הרגשתי אז הרגשה עילאה שהנה מצאתי את שאהבה נפשי! זאת חיפשתי כל השנים מאותו יום ישיבתי שם שיעות על גבי שיעות ולמדתי ספרי רבינו, ליקוטי מוה"ר; שיעות הר"ן; ליקוטי הלכות; ואם כי אכן לא הבנתי הכל על בורין, אך הרגשתי בדיבורים הללו אור מופלא ודרך כבושה וסלולה! בפרט בספח"ק 'שיחות הר"ן' שחזרתי עליו כמה פעמים וזה היה ממש הרבי שלי ללמדנו ואורחות חיים ודרך בעבודת ה'.

כמובן שלא יכולתי לשפת שום אדם בזה, פחדתי מאוד מה יגובו הורי על זאת, למעשה במשך כשלושת רבעי שנה הלכתי בזה בני לבין עצמי, גם מצד הפחד וגם כי רציתי לחקור את הענין לבד, לראות ולהשכיל על דבר אמת האם אכן יש כאן מה שלא מצאתי במקומות אחרים...

באותו תקופה התארגנו בחבורת 'אור הצדיק' - קבוצת בחורי חו"ל הלומדים בארה"ק לערוך יחד שבת התאחדות והצטרפתי אליהם, וכך בפעם הראשונה פגשתי באנ"ש חסידי ברסלב.

פעם הראשונה בציון רביה"ק

יאמר לזכותו של ידידי האברך היקר ר' נתנאל פיש הי"ו שבאותו זמן חורף לקח אותי לפקוד את ציון הקודש של רביה"ק באומאן בהשקט ובטוב בלא ידיעת שום אדם בלעדני, ועל אף שהלכתי אז עדיין עם חכמות ולא עם אמונה, וכל ענין התיקון שרבינו הבטיח לכל מי שיבוא על ציון אינו

המערבית

המסע לקה מתקופת הויכוח

שאלות ותשובות

הדרכה למתקורבים לרביה"ק עם הגה"ח רבי יעקב מאיר שעכטער שליט"א

2,1,11,1,1 אוצר השיעורים ווינקל

לאחר שבתו ע"ה טבעה בחוף ים בנתניה, האב עם דברי חיזוק ואמונה הר"ר חיים מאיר חנון הי"ד מיקריי אנ"ש בירושלים

2,3,344 אינטרוויו ווינקל

צו איז מאכן א עסק פון רצונות נישט קיין סכנה אז מ'וועט איפהערן צו טוהן למעשה?

עם הרב מרדכי שלום ראזנפעלד שליט"א 9,8,1 שאהבה נפשי ווינקל

ה'עובד השם' מבני ברק שעד גיל שישים לא ידע שמתור לדבר עם אביו שנשמים

עם הרב חיים ידידיה ברייש שליט"א

2,3,345 אינטרוויו ווינקל

למה רצה כ"ק אדמו"ר מאמשינוב שליט"א שהמשייע מחסידות ברסלב ידבר בישיבתו

שו"ת עם הרב יעקב נתן אנשין שליט"א מוצע"ק התאחדות לבחורי חו"ל, פרשת חקת העעל"ט

2,4,61 פאנעלן ויכונים ווינקל

איך ניצל הגרי"ם שעכטער מהארגונים הציוניים שבתקופת הקמת המדינה עשו חורבן נורא בקרב הנוער הירושלמי

סיפורים עם הרב ישראל יצחק ברוין שליט"א

2,3,346 אינטרוויו ווינקל

ארה"ק 02.560.7387	אמעריקא 646.585.2985
בעלגיע 325.808.1775	ענגלאנד 0330.390.0487

קו הטלפון לכלל חסידי ברסלב משמיע דבר ה' ברמה בעוד וועקעמט, קול חוצב להבות אש, מפי חסידים ואנשי מעשה, אמרות טהורות מבוזרי דצדיקייא, ומשע וחתום בשמכם.

שאלה:

הנה הגיעו שוב ימי בין המצרים, ימים של אבלות על חורבן בית המקדש. ואני בעניי מצפה כבר לימי השמחה של שבת נחמו והחגים הבעל"ט, ואין לי כח וחשק להיכנס לתוך המרירות של האבלות. ונפשי בשאלתי: איך זוכים לקבל טעם בעבודת ימים אלו?

האירה עיני

לבין גיבור יסודות בדברי החסידות

ונסביר:

חורבן בית המקדש והגלות הנוראה, היא מציאות של הסתרת פנים ודין רח"ל. ובחשכת הגלות נאחות הלילה (שהיא סוד הקליפה הנקראת לילית על שם הלילה, והיא וכן זוגה הם יגון ואנחה מנובא בכתבי האידיל) בכל באי עולם.

הלילה שיש בעולם היא מציאות קיימת, ואי אפשר לברוח ולהתעלם ממנה. כמה שננסה לשכוח מהחורבן, ולהתנער מהגלות, ולהמשיך לחנכן תכניות יפות לחיים מאושרים - לא יעזור לנו מאומה.

אין אחד בעולם שהלילה והעצבות אינה נאחזת בו. השאלה היא רק: כיצד האדם מבטא זאת - בטומאה או בקדושה.

הלילה בטומאה - היא עצבות ומרה שחורה, שהאדם 'טוחן' במחשבתו יומם ולילה את ריחוקו וגשמיותו, ומיילל ועצוב. וזהו תכלית הטומאה, המביא בסופו של דבר לידי פריקת עול וניתוק הקשר וה'ברית' עם השם יתברך רח"ל אשר כידוע שקליפה ה'ל' מביאה לידי פגם הברית. וכל הניתוק הכללי מסוון כנגדה להכניעה.

לעומת זאת, הלילה בקדושה - היא עבודת האבלות והלב נשבר, שהאדם שופך את לבו לפני השם יתברך מתוך כיסופים וגעגועים, ומספר לפניו את צעריו ומרירותו, באמירת 'תיקון חצות' והתבודדות. ויללה כזו, לא רק שאינה מרחקת את האדם מהשם יתברך, אלא אדרבא מקרבת אותו אליו.

וכשהאדם 'מיילל' בקדושה - הרי הוא ממתיק את הלילה בשורשה, ומעטה אין לה בו שום אחיזה, מאחר שכבר עשה וביטא אותה בקדושה, בשורשה ומקומה האמיתי.

ולסיכום:

כל זמן שבית המקדש לא נבנה, לא תוכל להינצל מהלילה והעצבות. אתה יכול רק לבחור איך להתנהג:

אם אתה בוחר לילל כל היום על מצבך הקשה, ועל ריחוקך העצום מהשם יתברך - אתה פותח פתח לקליפה הידועה הנקראת על שם ה'לילה' להיאחז בו. והיא יודעת היטב איך לנצל את הלילה שלך, ולהפוך אותה לטומאה של עצבות, חלישות הדעת, ורפיון ידיים. המביאה בסופו של דבר לניתוק גמור של הברית והקשר שלנו עם השם יתברך רח"ל.

אבל אם אתה בוחר לנצל את ה'בין המצרים' / את שעת 'חצות הלילה' / את שעת ה'התבודדות', לילל אז לפני ה', ולספר לפניו כמה קשה לך, כמה מר לך - לא רק שאתה לא הורס, אלא אתה 'בונה' ומתקן.

ה'קנינות' שלך הפוכת ל'תיקון'... (ליקוטי מוה"ר, תורה רמז)

אח יקר, הבה ואגלה לך סוד גדול:

אם אתה רוצה באמת להיות יהודי שמח, תנצל היטב את ימי 'בין המצרים' לעבודת האבלות!

אם תנסה להתחמק ולברוח מעבודת האבלות וה'לב נשבר' - לא רק שתפסיד עבודה קדושה זו, אלא אף לא תבוא לעולם לשמחה אמיתית...

שכן, שים לבך והבן היטב: **השמחה אינה בריחה מהמציאות!** כל זמן שהשמחה מבוססת על בריחה מהמציאות והתעלמות מהחורבן הנורא בכלליות ובפרטיות, אין לה קיום.

יהודי שמח, זה רק אחד שיועד להסתכל בתוך המציאות הכואבת - בלי עצבות וייאוש - ולבכות ולהתאבל עליה, וזו להכריז באזניה: "יש תקוה לאחריתך..."

אך אם הוא עסוק בבריחה תמידית מהמציאות הכואבת, ומתעלם ממנה - העצבות תחכה לו תמיד בקרן זוית, ולעולם לא ייפטר ממנה. וגם אם יחייך וישמח, תהיה שמחתו מזויפת וארעית.

"שישו אמת מושו" - אומר הנביא ישעיה - כל המתאבלים עליה": דווקא אלו שמתאבלים עליה, זוכים לששון ושמחה.

כך הוא גם בכל יום מימות השנה:

מי שיש לו שעה ביום של 'לב נשבר' - שעה שבה הוא מתבודד לפני קונו ושופך את לבו המר על ריחוקו הנורא - הוא זה שזוכה לשמוח שמחה אמיתית בשאר כ"ג שעות המעט-לעת.

עד כדי כך שהסימן על אדם אם היה לו לב נשבר, הוא: אם בא אחר כך לידי שמחה. וכשיחיתו של רבינו: "אחר לב נשבר בא שמחה, וזה סימן אהיה לו לב נשבר - כשבא אחר כך לשמחה" (שיחות הר"ן, מה).

בפרט מי שזוכה לקיים כפשוטו את דברי ירמיה הנביא במגילת איכה: **"קומי רוני בלילה לראש אשמורות שפכי כמים לבך נוכח פני השם"**, ומוציא בחצות הלילה את מרירותו וצעריו לפני השם יתברך, הוא זה שזוכה לשמחה אמיתית ועמוקה משך כל שעות היום.

מי שמקיים **"בערב ילין בכי"**, הוא זה שמתקיים בו **"ולבוקר רינה"...**

עונקם הדברים, הוא ע"פ הכלל הידוע בחכמת הקבלה: את ה'דינים' אי אפשר להמתיק אלא בשורשם. וכפי שהרה"ק רבי אברהם ב"ר נחמן זיע"א קורא לזה: את ה'לילה' אי אפשר לתקן אלא בשורשה.

ואלו יעמדו על הברכה

<p>מורה אורי אריזוני ה"ר קיית טאש</p> <p>שחרים 1000 גליות</p> <p>לרגל שמחת אירוסין בנו למז"ט ימלא ה' כל משאלות לב לטובה</p>	<p>מורה שמעון יר"ט יאזשע ה"ר יושלים</p> <p>שחרים 500 גליות</p> <p>לרגל שמחת הולדת בנו למז"ט ימלא ה' כל משאלות לב לטובה</p>	<p>מורה נתן משה צבי רובינשטיין ה"ר יושלים</p> <p>שחרים 300 גליות</p> <p>לרגל שמחת הולדת בנו למז"ט ימלא ה' כל משאלות לב לטובה</p>	<p>מורה פנחס געלדער ה"ר בארא פאק</p> <p>שחרים 1000 גליות</p> <p>לרגל שמחת נישואי בנו למז"ט ימלא ה' כל משאלות לב לטובה</p>	<p>מורה גדליה שפירא ה"ר יושלים</p> <p>שחרים 500 גליות</p> <p>לרגל שמחת הולדת בנו למז"ט ימלא ה' כל משאלות לב לטובה</p>	<p>מורה אייזנבאך ה"ר יושלים</p> <p>שחרים 500 גליות</p> <p>לרגל שמחת הולדת בנו למז"ט ימלא ה' כל משאלות לב לטובה</p>
<p>מורה ענגל נתן ה"ר ברק</p> <p>שחרים 500 גליות</p> <p>לרגל שמחת אירוסין בנו למז"ט ימלא ה' כל משאלות לב לטובה</p>	<p>מורה משה פריד ה"ר יושלים</p> <p>שחרים 500 גליות</p> <p>לרגל שמחת הולדת בנו למז"ט ימלא ה' כל משאלות לב לטובה</p>	<p>מורה ג' איזלער ה"ר יושלים</p> <p>שחרים 500 גליות</p> <p>לרגל שמחת הולדת בנו למז"ט ימלא ה' כל משאלות לב לטובה</p>	<p>מורה מנחם לאנדסמאן ה"ר יושלים</p> <p>שחרים 400 גליות</p> <p>לרגל שמחת נישואי בנו למז"ט ימלא ה' כל משאלות לב לטובה</p>	<p>מורה שמחה הירש ה"ר שמש</p> <p>שחרים 700 גליות</p> <p>לרגל שמחת הולדת בנו למז"ט ימלא ה' כל משאלות לב לטובה</p>	<p>מורה אליהו נתן סטארט ה"ר ברסלב</p> <p>שחרים 300 גליות</p> <p>לרגל שמחת נישואי בנו למז"ט ימלא ה' כל משאלות לב לטובה</p>